DECIZIE nr. 785 din 12 mai 2009

referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor

EMITENT • **CURTEA CONSTITUŢIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 404 din 15 iunie 2009**

Data intrării în vigoare 15-06-2009

Ioan Vida - preşedinte
Nicolae Cochinescu - judecător
Aspazia Cojocaru - judecător
Acsinte Gaspar - judecător
Ion Predescu - judecător
Puskas Valentin Zoltan - judecător
Tudorel Toader - judecător
Augustin Zegrean - judecător
Simona Ricu - procuror
Valentina Bărbăţeanu - magistrat-asistent

Pe rol se află soluţionarea excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 44 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor. Excepţia a fost ridicată de Florina Izabela Cîrstea în Dosarul nr. 7.856/1/2008 al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie - Secţia de contencios administrativ şi fiscal.

Dezbaterile au avut loc în şedinţa publică din 5 mai 2009, fiind consemnate în încheierea de şedinţă de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a dispus amânarea pronunţării pentru data de 12 mai 2009.

CURTEA,

având în vedere actele şi lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 3 decembrie 2008, pronunţată în Dosarul nr. 7.856/1/2008, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie - Secţia de contencios administrativ şi fiscal a sesizat Curtea Constituţională cu excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 44 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor. Excepţia de neconstituţionalitate a fost ridicată de Florina Izabela Cîrstea într-un litigiu având ca obiect soluţionarea recursului introdus împotriva unei hotărâri a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la înscrierea acesteia la concursul de promovare în funcţia de judecător de tribunal.

În motivarea excepţiei autoarea acesteia susţine, în esenţă, că prevederea de lege criticată "este neconstituţională prin excludere şi discriminatorie", întrucât face posibilă promovarea în condiţii mai facile la instanţele superioare numai a magistraţilor foşti avocaţi şi excluderea posibilităţii promovării în aceleaşi condiţii a magistraţilor care anterior admiterii în magistratură au fost consilieri juridici. Precizează că judecătorii în funcţie, indiferent de activitatea desfăşurată anterior admiterii în magistratură, au acelaşi statut constituţional. Autoarea excepţiei susţine că discriminarea este cu atât mai evidentă cu cât, anterior admiterii în magistratură, activitatea desfăşurată anterior în funcţia de consilier juridic a fost asimilată cu cea de avocat. Arată că, deşi iniţial toţi magistraţii se află în situaţie de egalitate, pentru admiterea în profesie fiind cerută vechime de 5 ani în diferite profesii juridice, pe parcursul desfăşurării profesiei, legea instituie o prezumţie de "necorespundere profesională" a magistraţilor foşti consilieri juridici faţă de cei care au fost avocaţi, care sunt prezumaţi de lege superiori din punct de vedere profesional, din moment ce li se reduce perioada de activare în magistratură necesară pentru promovare, restrângând astfel dreptul celorlalţi magistraţi.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie - Secţia de contencios administrativ şi fiscal, întrunită în plen, "a hotărât în unanimitate sesizarea din oficiu în aceste dosare a Curţii Constituţionale cu excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 44 din Legea nr. 303/2004".

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi Avocatului Poporului, pentru a-şi exprima punctele de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate.

Guvernul consideră că excepţia de neconstituţionalitate este inadmisibilă, întrucât "autoarea acesteia doreşte, în realitate, completarea dispoziţiei criticate din Legea nr. 303/2004 în sensul luării în considerare, la calculul vechimii prevăzute de art. 44 alin. (1) din acelaşi act normativ, şi a perioadei în care judecătorul sau procurorul a fost consilier juridic", ceea ce excedează competenţei Curţii Constituţionale, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992.

Avocatul Poporului apreciază că dispoziţiile de lege criticate sunt neconstituţionale. În opinia sa, dispoziţiile de lege criticate fac abstracţie de faptul că dobândirea calităţii de magistrat s-a realizat în urma promovării concursului de admitere în magistratură, cu îndeplinirea condiţiilor cerute de lege, printre care şi cele privind vechimea minimă necesară în funcţii juridice, inclusiv cea în funcţia de consilier juridic. Arată că, în contradicţie cu principiul egalităţii în drepturi a cetăţenilor, la examenul de promovare a magistraţilor se ia în considerare şi perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat. Consideră că, pe cale de consecinţă, pentru persoane aflate în aceeaşi situaţie,

judecători şi procurori care au promovat concursul de admitere în magistratură, cu îndeplinirea condiţiilor cerute de lege, se aplică un tratament juridic diferit în ceea ce priveşte promovarea la instanţele sau parchetele imediat superioare, fiind încălcat principiul egalităţii în drepturi.
Preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.
CURTEA,
examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului şi Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispoziţiile legale criticate, raportate la prevederile Constituţiei, precum şi Legea nr. 47/1992, reţine următoarele:
Curtea Constituţională a fost legal sesizată şi este competentă, potrivit dispoziţiilor art. 146 lit. d) din Constituţie, precum şi ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 şi 29 din Legea nr. 47/1992, să soluţioneze excepţia de neconstituţionalitate.
Obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, prevederile art. 44 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005. Din motivarea scrisă a excepţiei rezultă însă că autorul acesteia are în vedere numai alin. (2) al art. 44, care are următorul cuprins:
- Art. 44 alin. (2): "La calcularea vechimii prevăzute la alin. (1) se ia în considerare şi perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat."
Art. 44 alin. (1) prevede condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească judecătorii şi procurorii pentru a putea participa la concursul de promovare la instanţele sau parchetele imediat superioare, printre acestea numărându-se şi anumite condiţii minime de vechime.
În opinia autorului excepţiei de neconstituţionalitate, textul de lege criticat contravine dispoziţiilor din Legea fundamentală cuprinse la art. 16 - "Egalitatea în drepturi" şi art. 53 - "Restrângerea exerciţiului unor drepturi sau libertăţi".
Examinând excepţia de neconstituţionalitate, Curtea observă că sub incidenţa prevederilor art. 44 din Legea nr. 303 /2004 intră, în principal, acei magistraţi care au fost numiţi în magistratură pe bază de concurs în condiţiile art. 33 alin. (1) din aceeaşi lege. Este vorba despre foştii judecători şi procurori care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile lor, personalul de specialitate juridică din Ministerul Justiţiei, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Naţional de Criminologie, Institutul Naţional de Expertize Criminalistice şi din Institutul Naţional al Magistraturii, avocaţii, notarii, asistenţii judiciari, consilierii juridici, personalul de probaţiune cu studii superioare juridice, ofiţerii de poliţie judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcţii de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administraţiei Prezidenţiale, Guvernului, Curţii Constituţionale, Avocatului Poporului, Curţii de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române şi Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învăţământul juridic superior acreditat şi magistraţii-asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Toate aceste persoane pot participa la concursul de admitere în magistratură dacă au o vechime minimă de 5 ani în funcţiile enumerate.
Dintre cei declaraţi admişi la concursul de admitere în magistratură, numai cei care au fost avocaţi se pot înscrie, ulterior, la concursul de promovare la instanţele sau parchetele imediat superioare fără să aibă vechimea minimă efectivă în magistratură necesară, potrivit art. 44 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, beneficiind de asimilarea vechimii în avocatură cu vechimea în magistratură.
Aşadar, în ceea ce priveşte condiţiile ce trebuie îndeplinite pentru a accede la funcţia de judecător sau procuror la instanţele sau parchetele superioare, se instituie un privilegiu în favoarea celor care au fost avocaţi, în detrimentul tuturor celorlalţi. Ţinând cont de faptul că, la momentul înscrierii la concursul de admitere în magistratură, toţi candidaţii au fost consideraţi egali sub aspectul profesiei şi al vechimii necesare potrivit art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, este inechitabilă oferirea unui asemenea tratament privilegiat la un moment ulterior unei anumite categorii de magistraţi. Nimic nu justifică apariţia unei diferenţieri între cele două momente din cariera unui magistrat, respectiv momentul admiterii în magistratură şi cel al promovării. De vreme ce au fost declaraţi admişi la concursul de admitere în magistratură, nu se poate presupune decât că toţi magistraţii, indiferent de funcţia în domeniul juridic pe care au avut-o anterior, au evoluat şi s-au perfecţionat în cadrul unor repere profesionale similare, neexistând niciun motiv pentru conferirea unei mai mari îndreptăţiri la promovarea la instanţele sau parchetele superioare unei anumite categorii. Între magistraţi, pe parcursul dezvoltării profesionale, nu pot exista decât eventuale discrepanţe generate de gradul individual de pregătire, nicidecum de împrejurări particulare, anterioare admiterii în magistratură.
Diferenţierea nu se poate justifica nici pe considerentul că activitatea pe care o desfăşoară avocaţii este mai apropiată de cea pe care o desfăşoară judecătorii şi procurorii. Acelaşi lucru se poate spune şi despre alte categorii de jurişti, printre cele mai sugestive exemple în acest sens fiind asistenţii judiciari (care participă alături de judecători în completele care soluţionează litigii de muncă), grefierii cu studii superioare juridice (care sunt auxiliari ai justiţiei, fiind îndeaproape implicaţi în partea procedurală a activităţii jurisdicţionale) ori magistraţii-asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (care au un statut foarte asemănător judecătorilor, condiţiile generale de numire a lor fiind cele

prevăzute pentru funcţia de judecător şi procuror, iar dispoziţiile Legii nr. 303/2004 privind incompatibilităţile şi interdicţiile, formarea profesională continuă şi evaluarea periodică, drepturile şi îndatoririle, precum şi răspunderea disciplinară a judecătorilor şi procurorilor aplicându-se în mod corespunzător şi acestora).

Este de asemenea adevărat că tipul de activitate desfăşurată anterior admiterii în magistratură de alte categorii de jurişti, cum ar fi, spre exemplu, persoanele care au îndeplinit funcţii de specialitate juridică în aparatul Parlamentului ori al Administraţiei Prezidenţiale, este greu să fie asimilat cu activitatea jurisdicţională şi, implicit, vechimea în astfel de funcţii să fie asimilată vechimii în magistratură necesară pentru înscrierea la concursul de promovare la instanţele sau parchetele superioare.

Tocmai de aceea soluţia pentru îndepărtarea stării de neconstituţionalitate rezultată din condiţiile diferenţiate pe criteriul funcţiei anterior deţinute, prevăzute de textul de lege criticat, nu poate fi decât constatarea existenţei unei inegalităţi, contrare prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituţie.

Prin urmare, Curtea constată că prevederile art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 constituie o încălcare a principiului egalităţii şi nediscriminării, prin instituirea unui tratament diferenţiat unor cazuri egale, în lipsa unei justificări obiective şi rezonabile.

Curtea Constituţională a mai fost sesizată în câteva rânduri cu excepţia de neconstituţionalitate ce face obiectul cauzei de faţă, dar a respins-o ca inadmisibilă, fără să examineze conformitatea textului de lege criticat cu normele constituţionale, întrucât motivarea neconstituţionalităţii textului de lege tindea la completarea acestuia, atribuţie ce excedează competenţei instanţei de contencios constituţional. În cazul de faţă, însă, analizând situaţia generală reglementată de norma criticată şi observând că aceasta afectează, într-un fel sau altul, un număr considerabil de magistraţi, Curtea constată că prevederile de lege criticate sunt neconstituţionale, observând, totodată, că legiuitorul este singurul în măsură să remedieze situaţia injustă pe care a generat-o prin edictarea acestui text de lege.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) şi al art. 147 alin. (4) din Constituţie, precum şi al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) şi al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepţia de neconstituţionalitate ridicată de Florina Izabela Cîrstea în Dosarul nr. 7.856/1/2008 al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie - Secţia de contencios administrativ şi fiscal şi constată că prevederile art. 44 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor sunt neconstituţionale.

Definitivă şi general obligatorie.

Decizia se comunică preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului şi Guvernului.

Pronunţată în şedinţa publică din data de 12 mai 2009.

PREŞEDINTELE CURŢII CONSTITUŢIONALE,

prof. univ. dr. IOAN VIDA

Magistrat-asistent,

Valentina Bărbăţeanu